

BODØ VIDEREGÅENDE SKOLEPostboks 1485
8048 BODØDato: 02.09.2024
Saksbehandler: Kine Kalstad
Telefon direkte: 95748923
Deres ref.:
Løpenr.: 76993/2024
Saksnr./år ref.: 2024/5987
Arkivkode:**Bodø videregående skole-vedtak om stansing av elevenes bruk av bygg Q, flyfag****Sakens bakgrunn:**

Helse- og miljøtilsyn Salten IKS (HMTS) utførte 26.04.24 tilsyn ved Bodø videregående skole. I forkant av tilsynet ble det utført befaring av skolens undervisningssteder 25.04.2024. Tilsyn og saksbehandling utføres i henhold til lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven) kap. 3 om miljørettet helsevern, forskrift om barnehager, skoler og skolefritidsordninger, og etter fastsatt tilsynsplan. Tilsynet hadde tema internkontroll, fysisk miljø. Kommunen har tilsynsansvaret etter dette regelverket.

I forbindelse med befaringen kom det fram at det er en pågående lekkasje med fuktskade via tak i bygg Q Flymuseet. I disse lokalene foregår undervisning vg1 og vg2 flyfag. Flere steder ble det observert merke i tak og vegger etter fukt. Ifølge dokumentasjonen ble det gjort befaring og tatt hull av taket juni 2023, som avdekte fukt under papp flere steder. Et av rommene i andre etasje er avstengt pga. påvisning av muggsoppstører. Prøvene ble tatt i mai/juni 2023. Bygget er et signalbygg og dette legger føringer på valg av løsning, samtidig som bygget deles med Flymuseet. Det blir opplyst at finansieringen for utbedringer er på plass for skolens del, men at det pågår diskusjon rundt rehabilitering og evt. takløsning ved utbedring. Innvendig rehabilitering vil bli gjort når taket er tettet.

Det ble 27.05.24 sendt ut brev fra HMTS til virksomheten med varsel om vedtak om avvik, med 14 dagers frist for tilbakemelding. Brev om vedtak om avvik ble sendt 21.06.24. For å lukke avviket måtte det framlegges en framdriftsplan for utbedring av lekkasjen og innvendig rehabilitering. Frist for framdriftsplan ble satt til 30.07.2024. I dette brevet ble det samtidig informert om virksomhetens informasjonsplikt i hht. forskriftens § 17 og HMTS ba om at kopi av vedtaket blir videreformidlet til foreldre/foresatte, gjerne representert ved FAU/SU. Det ble sendt en tilbakemelding fra Bodø videregående skole (vgs.) på vedtak om avvik 26.06.24 som ikke endret tilsynsmyndighetens syn på avviket.

På bakgrunn av tilbakemeldingen på avvik: lekkasje og fuktskader i bygg Q, flyfag, ble det holdt et møte med skolen/ bygg og eiendom 27.08.24, for å gjennomgå status/ framdrift og evt. avbøtende tiltak. I møtet deltok relevante personer fra virksomheten, HMTS og Kommuneoverlegen med ansvar for miljørettet helsevern i Bodø kommune.

Det ble opplyst at hele bygget har svakhet/feilkonstruksjon og derfor er det lekkasjer ikke bare på skolens del av bygget, men hele bygget. Ettersom taket er hellende mot skolens side av bygget, vil også vannet som trenger inn i øvrige deler av taket påvirke skolens del. Det felles taket gjør at skolen er avhengig av at også museets del av taket renoveres (felles prosjekt). Det ble opplyst at det har vært lekkasjer via tak fra 2006. Det ble fortalt at det er meldt en rekke avvik. Renoveringen avhenger av finansiering hos skoleeier, men også flymuseet. I siste tilbakemelding fra skolen angis det prosjektering i 2024 og bygging/ferdigstilling i 2025/26 forutsatt finansiering.

HelsekontoretPostadresse: Postboks 319, 8001 Bodø
Besøksadresse: Moloveien 20, 8003 BodøSentralbord: 75 55 50 00
Saksbehandler 95748923postmottak@bodo.kommune.no
kine.kalstad@bodo.kommune.noOrgnr.:
972 418 013

På spørsmål om lekkasjene er stabile mht. mengde og steder, ble det opplyst at det er økende og at det forrige uke ble registrert et nytt lekkasjepunkt inne i hangar. Skolen plasserer ut bølter for å samle opp vannet som renner inn.

Bodø vgs. har ikke gjort noen kartlegging av evt. helseplager hos elevene som kan være knyttet til dårlig inneluft. Det er totalt 72 elevplasser (vg2/vg3) i tillegg til arbeidstakere (10-12 stk.) som bruker bygget. Det ble opplyst at det er rullerende grupper med elever, der de er innom hver 3. uke og har undervisning i 3-5 dager av gangen.

Skolen har ikke registrert meldinger om helseplager fra elever, som kan knyttes til lekkasjen i bygget. De er ikke kjent med om det er elever med svekket immunforsvar, astma el. som har undervisning i lokalene. Det ble informert om at elevene er svært dedikerte og bevisste på sitt skoleløp. Det har vært meldt om dårlig luft som er fulgt opp gjennom justering av ventilasjon. Skolen argumenterer med at risikoen i disse lokalene som er store og romslige (hangar) er annerledes enn dersom det er lekkasjer i et vanlig klasserom.

Av avbøtende tiltak bekreftes det at et rom fortsatt er avstengt (rom 223). Det er ikke andre rom som er avstengt. Det gjennomføres målinger med Airthing 15 steder i Q-bygget. Det ble opplyst at det gjøres måling av flere verdier, blant annet CO2, radon, relativ fuktighet og volatile organic compounds (VOC). Rapport fra målingene ble etter møtet oversendt HMTS.

På spørsmål om hva som skjer dersom det måles uakseptable verdier, ble det fra virksomheten sagt at stenging kan være aktuelt.

Det bekreftes fra skolen at det er sendt ut informasjon til elevene, men ikke til foreldre/foresatte.

Tilsynsmyndighet (HMTS/kommuneoverlege) informerte på møtet at forskriften stiller krav om at lekkasjer skal utbedres så raskt som mulig. Det ble også informert om informasjonsplikten virksomheten har ovenfor elever/foreldre/foresatte til å informere om forhold som kan ha negativ eller skadelig innvirkning på helsen.

Befaring Q-bygg gjennomført 30.08.24 av HMTS og kommuneoverlege. Det mistenkes at vannet kommer inn på museets del av taket, oppe ved flytårnet. Vannet følger takkonstruksjonen som heller mot skolens del av bygget. Utvendig går taket over årlig av innleid personell, blant annet for å dra til skruer som dras løs av bevegelsen i duken. Dette gjøres i regi av flymuseet og inkluderer skolens del av taket.

Under befaringen bekreftes fortsatt lekkasje via tak og inn i hangar – nå ny plass i byggets vestlige del. Det var plassert ut bølter (3 stk.) for oppsamling av vann. Mengden som lekker inn, varierer i forhold til vær og vind. Spesielt i forbindelse med vind (pumpeeffekt av vinden som beveger takduken). I forbindelse med snøsmelting er det større mengder vann. På det meste kan det lekke inn i underkant av 10 liter pr. sted per døgn. Mot øst har det vært fuktinntrenging langs vegg, der gips og isolasjon er skiftet. Innvendig ses denne fuktinntrengingen som misfarging av vegg flere steder i bygget.

Konstruksjonen av taket er; innvendig metallplater (i hangar) over dette er det plastduk, 2 lag isolasjon (Rockwool), kryssfiner, papp og lekter med yttertak/ duk.

Det er etablert et felles prosjekt med flymuseet for å ivareta renovering/sanering av bygget. Byggdrift er innom bygget 1 gang per uke og følger opp driftsmessige forhold/ oppgaver i Facilit (system for byggdrift), samtidig som man forsøker å følge med på om det kommer nye lekkasjer. I tillegg er det utplassert 15 målere (Airthings) som måler inneluft.

Vedtak:

Det følger av forskrift 28. mars 2023 nr. 449 om helse og miljø i barnehager skoler og skolefritidsordninger § 19 at kommunen har ansvar for å føre tilsyn over de virksomheter som faller inn under forskriften. Etter forskriftens § 2, bokstav c) faller virksomheten ved videregående skoler inn under forskriftens virkeområde.

Det følger av samme forskrifts § 6 at inneklima skal være «helsemessig tilfredsstillende» ved de virksomheter kommunen har tilsynsansvar for. Bestemmelsen gir videre retningslinjer for hvilke påvirkningsfaktorer som kan medføre at inneklimaet ikke er helse messig tilfredsstillende, så som «temperatur, fuktighet, trekk, luftkvalitet, lukt, stråling og beskyttelse mot giftige eller helsefarlige stoffer».

Det følger videre av lov om folkehelse 24. juni 2011 nr. 29 § 16, at kommunen skal stanse hele eller deler av virksomhet eller bruk av eiendom der det er «overhengende fare for helseskade» inntil forholdene er rettet eller faren er over.

Virksomheten må sikre at inneklima som helhet er forsvarlig. Ved påvisning av fuktskader og muggskader innendørs er det viktig å sørge for at problemene raskt utbedres. Fuktproblemer og mikrobiologisk forurensning innendørs kan ha uønskede helsemessige konsekvenser i form av forverring av luftveissykdommer/allergi. Det er også antydnet en mulig kobling mellom muggsoppeksposering tidlig i livet og utvikling av astma blant sårbare grupper. Også andre effekter som trøtthet og hodepine er blitt koblet til eksponering for fukt, men er ikke like godt dokumentert.

Det fremgår av Folkehelseinstituttets rapport 2015:1 Anbefalte faglige normer for inneklima (s.40-48) at ved lekkasjer eller plutselig vanninntrengning er det viktig at årsaken utbedres raskt, slikt at skaden får så lite omfang som mulig. Deretter må området tørkes ut, først og fremst ved ventilasjon og åpning av det skadde området. Videre skal synlig mugg og mugglukt ikke forekomme.

Man kan med dagens kunnskap ikke sette en tallfestet norm for fukt eller muggsopp i innemiljøer. Fukt og mikrobiologisk vekst bekreftes primært gjennom inspeksjon, om nødvendig ved å åpne bygningskroppen. Konsentrasjonsangivelser av dyrkbare luftbårne eller mikrobiologiske organismer inkludert muggsopp sporer har per i dag liten nytte som indikator for helserisiko. Heller ikke artsbestemmelse av påvist muggsopp gir informasjon som kan benyttes. Mikrobiologiske analyser som rutine i inneklimasaker har således liten hensikt med hensyn til å vurdere helserisiko.

Det fremgår også av Folkehelseinstituttets rapport vist til over, at flere typer forurensninger kan finnes i høyere grad i fuktige miljøer. Disse kan tenkes å bidra til årsaksfaktorer ved de sykdomsutfall som beskrives i befolkningsundersøkelser. Dette kan f.eks. være annen biologisk forurensning som husstøvmidd, bakterier, celleveggkomponenter fra muggsopp og bakterier, virus og endotoksiner. I tillegg kan fuktproblemer bidra til høyere nivåer av enkelte andre kjemiske forurensninger som kan tenkes å forårsake luftveisplager hos følsomme individer.

I forbindelse med påvist fuktskader på en skole i Indre Østfold i 2023, med saksnummer 23/00707-1 og 23/00707-2 for hhv. inngående og utgående svar, kommer Fhi med følgende vurdering om helse og miljøtilsyn:

Flere befolkningsstudier som underbygges av eksperimentelle studier, har vist en sammenheng mellom økt risiko for luftveisrelaterte symptomer som forverring av eksisterende astma, hoste, piping i brystet, luftveisinfeksjoner, bronkitt, allergisk rinitt og eksem hos de som oppholder seg i hus med fukt- og muggsopp problemer. Det er også antydnet en mulig kobling mellom muggsoppeksposering tidlig i livet og utvikling av astma, spesielt blant barn som kan være genetisk eksponert for astmautvikling. Det vil imidlertid være forskjell i følsomheten i befolkningen, slik at ikke alle vil oppleve helseplager ved å oppholde seg i innemiljøer med fuktskader/muggsopp. Personer med allergi eller kronisk luftveissykdom som f.eks kronisk obstruktiv lungesykdom (KOLS) eller astma kan være mer følsomme for symptomer eller sykdom ved

eksponering for muggsopp. Basert på de opplysninger vi har mottatt i saken inkludert rapporten fra Mycoteam, mener vi inneklimate ved de deler av skolen der det er fuktproblemer ikke er tilfredsstillende. På grunn av forskjeller i følsomhet for helseskadelige effekter kan vi ikke sette noen tidsavgrensning for hvor lenge det kan være forsvarlig for barna å oppholde seg i lokalene. Kanskje er det slik at ingen har blitt syke så langt, men det behøver ikke å bety at ingen vil bli syke av forholdene i tiden framover. Vi anser derfor at lokalene ikke er egnet for undervisningsrom for barna.

Det følger av forskrift 28. mars 2023 nr. 449 om helse og miljø i barnehager skoler og skolefritidsordninger § 19 at kommunen kan foreta gransking, retting, stansing, og ilegge tvangsmulkt eller overtredelsesgebyr i samsvar med lov om folkehelsearbeid § 13 til § 17. I denne saken har man vurdert at det ikke vil være tilstrekkelig med andre tiltak enn stans fordi man vurderer at vilkåret overhengende fare for helseskade jf. lov om folkehelsearbeid § 16 er oppfylt.

Etter tilsynsmyndighetens oppfatning fører fuktighet til at inneklimate ved bygg Q ikke har helsemessig tilfredsstillende forhold slik situasjonen er i dag.

Det er pågående lekkasje fra flere steder i tak i hangar, lekkasjen er økende i omfang og har vært kjent siden 2006.

De avbøtende tiltak vurderes å ikke være gode nok for å sikre at det ikke foreligger overhengende fare for helseskade knyttet til opphold i bygning Q.

Inneklimate i skolen skal være trygt for alle.

Det vises dernest til Grunnlovens § 104 og FN's barnekonvensjon art. 3, der det fremgår at barnets beste skal utgjøre et grunnleggende hensyn i alle beslutninger og saker som berører barn. En stansing av elevenes bruk av Q bygget, vil innebære at elevene som gruppe berøres. Kommuneoverlegen kjenner ikke til at det er enkeltelever som i særskilt grad skiller seg ut fra gruppen. Barnas mulighet for medvirkning gjennom å få uttrykke sitt syn på saken, er ikke mulig å få til i en situasjon hvor det treffes hastedtak etter lov om folkehelsearbeid der tidsaspektet er til hinder for nærmere undersøkelser av elevenes mening i saken. Bringes saken videre vil det kunne være naturlig at Statsforvalteren forsøker å kartlegge dette nærmere.

De berørte barna har rett til utdanning, men denne vil ikke bli berørt av vedtaket, da Bodø videregående skole har ansvar å finne alternativt undervisningssted for elevene.

I barnets beste vurderingen har Kommuneoverlegen videre på den ene siden lagt vekt på at mange av elevene fortsatt er mindreårige og derfor er en relativt sårbar gruppe. En stansing av bruk av bygg Q kan for noen av elevene representere en belastning fordi hensynet til kontinuiteten og stabiliteten i deres tilværelse vil bli berørt av vedtaket, da undervisning må skje i andre lokaler. På den andre siden har Kommuneoverlegen lagt vekt på at elevene har rett på beskyttelse og sikkerhet for sin helse. I en avveining mellom disse to hensynene, men også ut fra en helsefaglig forsvarlighetsvurdering, må hensynet til elevenes behov for beskyttelse og sikkerhet for egen helse veie tyngst.

Samlet sett vurderes en stansing å være til elevenes beste.

Inntil følgende tiltak er gjennomført:

- lekkasje i takkonstruksjon må være tettet
- taket må være rehabilitert og materialer med fuktskader må være sanert.

har Kommuneoverlegen kommet frem til følgende slutning:

Det gis pålegg om stansing av elevenes bruk av bygg Q, Flymuseet- flyfag ved Bodø videregående skole, jf. lov om folkehelsearbeid § 16 og forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger § 19. Pålegget trer i kraft 6.september 2024.

Klageadgang:

Kommunens enkeltvedtak etter § 19 og § 20 kan påklages til Statsforvalteren etter lov om folkehelsearbeid § 19. Klagefrist er 3 uker jf. forvaltningsloven § 28.

Med hilsen

Kine Kalstad
Kommuneoverlege

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift

Kopi til:

NORDLAND FYLKESKOMMUNE; fylkesdirektør for utdanning og kompetanse, seksjonsleder
bygg og eiendom

HELSE- OG MILJØTILSYN SALTEN IKS

Verkstedveien 1

8008

BODØ